

Veselības ministrija

Brīvības iela 72, Rīga, LV-1011, tālr. 67876000, fakss 67876002, e-pasts vm@vm.gov.lv, www.vm.gov.lv

Rīgā

Datums skatāms laika zīmogā Nr. 01-11.1/689
Uz 03.02.2022 Nr. 622.12/5-17-13/22

Latvijas Republikas Saeimas
Prezidijam

*STEIDZAMI! Par atbildes sniegšanu
uz Saeimas deputātu jautājumu
Nr.361/J13*

Veselības ministrija ir saņēmusi Saeimas administrācijas 2021. gada 3. februāra vēstuli Nr. 622.12/5-17-13/22, ar kuru pārsūtīts Saeimas deputātu jautājums “Par monoklonālo antivielu iepirkumiem, Covid-19 vakcīnu ziedošanu un testēšanas kapacitāti (iesniegts 03.02.2022.)” (jautājuma reģistra Nr. 361/J13).

Iesniedzu sadarbībā ar Nacionālo veselības dienestu un Veselības inspekciju sagatavotās atbildes uz zemāk uzdotajiem jautājumiem:

1. Kādi iepirkumi kopumā un par kādu summu, ar kādiem piegādātājiem tika veikti, lai iepirktu monoklonālās antivielas Covid-19 infekcijas ārstēšanai? Kādā apjomā līdz šim šie medikamenti tika izmantoti, cik pacientiem un kādi ir bijuši rezultāti? Kāds ir šī preparāta derīguma termiņš?

Eiropas Komisijas centralizēti organizētā iepirkuma rezultātā Nacionālais veselības dienests (turpmāk – Dienests) kā Latvijas Republikas pārstāvis ir noslēdzis piegādes līgumu ar SIA “Roche Latvija” par zāļu Ronapreve (aktīvās vielas: kazirivimabs/ imdevimabs) (reģistrācijas apliecības īpašnieks: Roche Registration GmbH) 100 vienību (derīguma termiņš – 30.04.2023.) iegādi par līguma kopsummu EUR 231 280 ar pievienotās vērtības nodokli (turpmāk – PVN). Līdz 2022. gada 1. februārim zāles Ronapreve ir izlietotas 46 vienību apjomā, t.i. izlietots apjoms, kas paredzēts 46 personu terapijai¹.

¹ Nacionālā veselības dienesta sniegtie dati

2. Kādi iepirkumi kopumā un par kādu summu, ar kādiem piegādātājiem tika veikti, lai iepirktu citus preparātus Covid-19 infekcijas ārstēšanai? Kādā apjomā līdz šim šie medikamenti tika izmantoti, cik pacientiem un kādi ir bijuši rezultāti? Kāds ir šī preparāta derīguma termiņš?

Dienests kā Latvijas Republikas pārstāvis Eiropas Komisijas centralizēti organizētā iepirkuma rezultātā ir noslēdzis piegādes līgumu ar ražotāju Gilead Sciences Ireland UC par zāļu Veklury (aktīvā viela: remdesivīrs) (reģistrācijas apliecības īpašnieks: Gilead Sciences Ireland UC) 36 310 flakonu iegādi par līguma kopsummu EUR 12 526 950 bez PVN (Ministru kabinets un ar Finanšu ministrijas rīkojumiem kopā piešķīra finansējumu 12 744 300 EUR apmērā). Laika posmā no 2020. gada oktobra līdz 2021. gada decembrim ražotājs ir realizējis vairākas piegādes SIA "Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca" un piegādāto zāļu derīguma termiņš nav bijis īsāks par 31.07.2023. No visa piegādātā apjoma (36 310 flakoni) līdz 2022. gada 1. februārim ir izlietoti 20 720 flakoni (57%), līdz ar ko, ņemot vērā, ka vidēji vienam pacientam tiek izlietoti 6 flakoni, secināms, ka ir izlietots zāļu Veklury apjoms, kas paredzēts 3 453 pacientiem.

Savukārt, nacionālā līmenī Dienests ir organizējis divus iepirkumus, kuros iepirkuma priekšmets bija RoActemra² (aktīvā viela: Tocilizumabs) (reģistrācijas apliecības īpašnieks: Roche Registration GmbH):

- 1) iepirkums, kura rezultātā tika noslēgts piegādes līgums ar SIA "Tamro" par zāļu RoActemra 144 flakonu (80mg) un 100 flakonu (200mg) piegādi par līguma kopsummu EUR 49 985 ar PVN; flakonu derīguma termiņš – 31.08.2023.
- 2) iepirkums, kura rezultātā tika noslēgts piegādes līgums ar SIA "Tamro" par zāļu RoActemra 200 kursu (informācijai: 1 kurss = 800mg) piegādi par līguma kopsummu EUR 255 848 ar PVN; flakonu derīguma termiņš – 30.11.2023, 31.03.2024.

Par zāļu RoActemra izlietojumu: līdz 2022. gada 1. februārim ir izlietoti nepilni 107 kursi (45% no piegādātā apjoma), kas atbilst personu, kurām ir ordinējamas zāles RoActemra, skaitam.

Papildus Dienests nacionālā līmenī ir organizējis iepirkumu, kura rezultātā

² Saskaņā ar Ministru kabineta 2021.gada 7.jūlija rīkojumu Nr.502 "Par finanšu līdzekļu piešķiršanu no valsts budžeta programmas "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem" ticis piešķirts finansējums 379 763 euro apmērā, lai nodrošinātu medikamenta RoActemra (tocilizumab (firma Roche)) pieejamību Covid-19 ārstēšanas procesā. Kopā ticis izlietots finansējums 305 833 euro apmērā, jo ražotājs Roche Registration GmbH piešķīra atlaidi medikamenta iegādei.

tika noslēgts līgums par neregistrētu perorāli lietojamu zāļu Lagevrio³ (aktīvā viela: molnupiravīrs) (reģistrācijas apliecības īpašnieks: Merck Sharp & Dohme) piegādi 2880 kursu (informācijai: 1 kurss = 40 kapsulas pa 200mg) apjomā par līguma kopsummu EUR 1 968 487 ar PVN; zāļu derīguma termiņš – 28.02.2023. Ņemot vērā, ka zāles Lagevrio tika piegādātas tikai pagājušā gada nogalē, to izlietojums līdz 2022. gada 1. februārim ir samērā neliels – 25 kursi, kas sastāda nepilnus 2% no piegādātā (1440 kursi) jeb nepilnu 1% no piegādes līgumā ietvertā (2880 kursi) apjoma. Viens kurss paredzēts vienam pacientam, līdz ar ko izlietotais apjoms nozīmēts 25 pacientiem.

3. Cik un kāda ražotāja vakcīnu devu pret Covid-19 kopumā Latvija ir ziedojusi citām valstīm? Kāda ir šo ziedojumu kopējā summa? Cik kopumā šādi ziedojumi izmaksā valsts budžetam?

Latvija ir ziedojusi citām valstīm šādu ražotāju vakcīnu pret Covid-19 devas (skat. tabulā).

Dati uz 04.02.2022:

Ražotājs	Kopā (devas)	Kopā bilances vērtība (iepirkums un loģistikas izmaksas līdz Latvijai)
AstraZeneca	390 000	1 134 900
Pfizer	83 070	1 287 585
Kopā*	473 070	2 422 485

*nosēd divpusējos ziedojumus citām valstīm, neskaitot vēl ziedotās 683 814 vakcīnu devas globālajam Apvienoto Nāciju Organizācijas vakcīnu pārdales mehānismam COVAX, proti, 610 200 AstraZeneca devas un 73 614 Janssen devas.

4. Saskaņā ar valdības pieņemtajiem normatīvajiem aktiem, ar 2022. gada 15. februāri vairākiem tūkstošiem Latvijas Republikas iedzīvotāju, kuri nebūs saņēmuši balstvakcīnu, vai pārslimojuši pēc vakcinācijas, tiks apturēta sertifikāta darbība. Statistikas dati ikdienā norāda uz tūkstošiem pilnībā vakcinētu personu un nevakcinētu personu, kuras inficējas ar Covid-19. Vienlaikus publiski pieejama informācija liecina par to, ka testēšanas laboratoriju kapacitāte nav pietiekama, lai nodrošinātu testēšanu pilnīgi visiem pacientiem, kuri vēlas piefiksēt pārslimošanu ar Covid-19. Tas nozīmē to, ka tūkstošiem Latvijas iedzīvotāju ir liegta iespēja oficiāli paziņot NVD savu pārslimošanas faktu. Pārslimošanas fakta nefiksēšana tūkstošiem personu atņems tiesības gan atjaunoties darbā (ja persona ir tikusi atstādināta nevakcinēšanās dēļ, bet pārslimoja, nepaspējot šo faktu piefiksēt laboratoriski), gan turpināt saņemt

³ Ministru kabinets 2021.gada 31.novembrī (prot.Nr.78 80.§) atbalstīja kopumā 5 760 medikamenta Molnupiravir kursu iegādi, par kopējo summu 4 131 994 euro apmērā. Minēto medikamenta iegādi plānots segt 2022.gadā no valsts budžeta programmas 02.00.00 "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem"

pakalpojumus (vakcinētās personas, kurām ar 2022.gada 15.februāri beigsies vakcinācijas sertifikāts, ja netiks veikta balstvakcinācija, bet kuras būs pārslimojušas, nepaspējot šo faktu piefiksēt laboratoriski). Kā Jūs plānojat atrisināt šo problēmu? Vai uzskatāt, ka pilnībā vakcinētai personai, kura ir vēlāk pārslimojusi Covid-19, ir ieteicams arī veikt balstvakcināciju, lai persona nezaudētu savas tiesības saņemt pakalpojumus?

Spēcīga aizsardzība pēc dabiskas infekcijas ir īslaicīga, tādēļ pārslimojušām personām, īpaši, kas nav veikušas vakcināciju, ir liela iespēja saslimt atkārtoti. Tas ir saistīts arī ar to, ka rodas jauni SARS-CoV-2 vīrusa varianti. No statistikas datiem ir redzams, ka Covid-19 reinfekcijas gadījumu skaits un īpatsvars procentos no visiem Covid-19 gadījumiem pēdējo nedēļu laikā ļoti strauji pieaug.

Ilgtermiņā pandēmijas atrisinājumu, slimības un mirstības riska mazināšanu nevar panākt bez vakcinācijas tikai ar imunitāti, kas iegūta pārslimošanas rezultātā. Paļaušanās uz imunitāti, kas veidojas pārslimošanas rezultātā, bez plaši norītošas vakcinācijas apdraud miljoniem cilvēku dzīvību, radot lielu reinfekcijas, saslimstības un nāves gadījumu skaitu pasaulē. Šāda informācija izriet no žurnālā “The Lancet Microbe” publicētā raksta “*The durability of immunity against reinfection by SARS-CoV-2: a comparative evolutionary study*”.

Atbilstoši Imunizācijas valsts padomes rekomendācijām šobrīd objektīvi pierādīts pārslimošanas fakts tiek pielīdzināts vienai pret Covid-19 vakcinācijas devai. Tādējādi, ja cilvēks ir pārslimojis Covid-19 infekciju un ir saņēmis vienu Covid-19 vakcīnas devu, vakcinācijas sertifikāta derīguma termiņš ir 270 dienas, bet, ja cilvēks ir pārslimojis Covid-19 infekciju un saņēmis divas vakcīnas devas, vakcinācijas sertifikāts ir beztermiņa.

Attiecībā uz laboratoriskās testēšanas pieejamību ir jāņem vērā, ka ļoti strauji pieaugot jauno saslimšanas gadījumu skaitam, ne vienmēr ir iespējams pietiekami ātri veikt laboratorisko testēšanu. Laboratorijas, kas ir iesaistītas Covid-19 testēšanā, maksimāli palielina savas testēšanas jaudas atbilstoši pieaugošajam pieprasījumam pēc testēšanas, kā arī testēšana maksimāli tiek atcelta gadījumos, kad to var neveikt. Prioritāri Covid-19 testēšana ir jāveic situācijās, kad tas ir nepieciešams diagnozes noteikšanai, lai izvērtētu ārstēšanas taktiku. Savukārt Covid-19 testēšana, lai saņemtu pārslimošanas sertifikātu nav pamatota ar sabiedrības drošības vai veselības apsvērumiem. Jāņem vērā, ka pārslimošanas sertifikāta mērķis ir nodrošināt cilvēkam pēc Covid-19 pārslimošanas pārejas periodu uz laiku, kamēr cilvēkam ir pietiekama aizsardzība pret atkārtotu inficēšanos, lai cilvēks varētu pabeigt vakcināciju. Tādēļ, lai ikviens Latvijas valsts piederīgais varētu pilnvērtīgi epidemioloģiski drošā veidā saņemt pakalpojumus, ikvienam tiek nodrošināta valsts apmaksāta vakcinācija pret Covid-19.

5. Lūdzu, uzrādiet priekšlikumus, kuri tika apspriesti saistībā ar piespiedu mehānismiem senioru vakcinācijas nodrošināšanai, norādot ideju un autoru. Cik liels sods bija paredzēts senioriem par nevakcinēšanos un kādi bija paredzēti soda izpildes mehānismi? Kāda ir šo priekšlikumu turpmākā gaita?

Veselības ministrija nevar Jums uzrādīt priekšlikumus, kuri tika apspriesti saistībā ar piespiedu mehānismiem senioru vakcinācijas nodrošināšanai, norādot ideju un autoru, jo Veselības ministrija nav šādu priekšlikumu virzījusi. Priekšlikums par senioru obligātu vakcinēšanos pret Covid-19 ir vērtēts Starpinstitūciju darbības koordinācijas grupā jeb tā sauktajā Operatīvās vadības grupā, kurā tika pieaicināti dažādu nozaru eksperti. Operatīvās vadības grupā tika secināts, ka lielāka efektivitāte tiks sasniegta, stiprinot brīvprātīgu senioru izvēli vakcinēties.

6. Cik lietas ir ierosinātas Veselības inspekcijā pēdējā gada laikā sakarā ar veselības aprūpes speciālistu epidemioloģisko noteikumu neievērošanu? Kāds ir bijis šo iespējamo pārkāpumu raksturs un cik lietās ir pieņemti lēmumi? Vai lietas tiek ierosinātas arī par veselības aprūpes speciālistu publiski paustajiem viedokļiem? Vai veselības aprūpes speciālistu publiski paustie viedokļi tiek izmantoti kā iegansts, lai veiktu veselības aprūpes speciālista darbības pārbaudi? Vai un kāpēc tiek ņemti vērā ziņojumi no personām, kuras nav konkrēto veselības aprūpes speciālistu pacienti un kā šādi ziņojumi ir atšķirami no apmelojumiem, kas vērsti pret konkrētu veselības aprūpes speciālistu?

Veselības inspekcijā (turpmāk – Inspekcijā) 2021. gadā ir ierosinātas 67 administratīvā pārkāpuma lietas par epidemioloģisko noteikumu neievērošanu ārstniecības iestādēs (65) un sociālās aprūpes iestādēs (2). 2021. gadā Inspekcija ir saņēmusi informāciju par 3 ģimenes ārstiem, kuri ir atrunājuši pacientus veikt Covid-19 vakcināciju, vai to novilcinājuši. Konkrētajos gadījumos Inspekcija lūdza biedrību „Latvijas Ģimenes ārstu asociācija” un biedrību „Latvijas Lauku ģimenes ārstu asociācija” izskatīt ģimenes ārstu - savu asociācijas biedru profesionālās darbības atbilstību epidemioloģiskās drošības pasākumu, kas veicami, lai ierobežotu Covid-19 infekcijas izplatību ievērošanā, kā arī pacientu tiesībām no sava ģimenes ārsta saņemt profesionālu, kvalitatīvu un zinātniski pamatotu informāciju un veselības aprūpi.

Inspekcija saņem un izskata iesniegumus par epidemioloģiskās drošības prasību neievērošanu, tai skaitā masku nepareizu lietošanu, distances neievērošanu (drūzmēšanos). Visās ierosinātajās administratīvā pārkāpuma lietās ir pieņemti lēmumi par naudas soda piemērošanu.

Pārkāpumu būtība:

- par drūzmēšanos, distances neievērošanu ārstniecības iestādes telpās,

- pacientu pieņemšana bez noteikta pieraksta laika, kas rada infekcijas pārnesšanas risku no pacienta uz pacientu, jo veidojas drūzmēšanās un rindas pie ārsta kabineta,
- vakcinācija pret Covid-19 veikta ar vakcīnu, kurai beidzies derīguma termiņš,
- par personu vakcināciju pret Covid-19 ar vecumam neatbilstošu vakcīnu,
- vakcinācijas pret Covid-19 prioritārās rindas neievērošana,
- ārsts, kuram noteikts kontaktpersonas statuss, pieņem pacientus,
- sociālās aprūpes iestāde nevakcinē klientus pret Covid-19 un strādā darbinieki, kuriem noteikts kontaktpersonas statuss.

Attiecībā uz veselības aprūpes speciālistu publiski paustajiem viedokļiem saistībā ar Covid-19 izplatību, Inspekcija 2022. gadā ir uzsākusi 3 pārbaudes. Divos gadījumos konstatēti veselības aprūpes jomas normatīvo aktu prasību (epidemioloģisko prasību un zāļu aprites prasību) pārkāpumi un pieņemts lēmums par administratīvā pārkāpuma lietas uzsākšanu.

Nodrošinot veselības aprūpes jomas un epidemioloģisko prasību uzraudzību tiek veiktas gan plānotas, gan neplānotas pārbaudes. Reaģējot uz publiski paustiem viedokļiem, tiek veiktas neplānotas pārbaudes un riska izvērtējums, vai ārstniecības personas, kā profesionāļa, publiski paustais viedoklis pamatots ar pierādījumiem balstītas medicīnas principiem: ārstēšanai jābūt zinātniski pamatotai, atbilstoši apstiprinātām medicīniskajām tehnoloģijām un zāļu aprakstiem. Ārstēšanā, tajā skaitā Covid-19 jāizmanto izstrādātas un apstiprinātas rekomendācijas, kuras balstītas zinātniskos un klīniski apstiprinātos pētījumos.

Iesniegtie ziņojumi par iespējamiem pārkāpumiem tiek ņemti vērā arī no personām, kuras nav konkrēto veselības aprūpes speciālistu pacienti, jo Inspekcijai kā jomas uzraugošajai iestādei ir pienākums reaģēt un pārbaudīt jebkuru informāciju un tās patiesumu, ja tā norāda uz normatīvo aktu pārkāpumiem. Lai pārliecinātos par informācijas patiesumu, tiek pieprasīta informācija, gan arī veiktas pārbaudes.

Veselības ministrs

(paraksts*)

Daniels Pavļuts

Kristīne Šica 67876171

kristine.sica@vm.gov.lv

Inga Liepiņa 67876080

inga.liepina@vm.gov.lv

Armins Kalniņš 67045014

armins.kalnins@vmnvd.gov.lv

Ainārs Lāčbergs 67043705

ainars.lacbergs@vmnvd.gov.lv

Rihards Burmistris 67081655

rihards.burmistris@vi.gov.lv

Iveta Hirša 67507990

iveta.hirsa@vi.gov.lv